

Kvalitetsstandard for behandling af alkohol- og stofmisbrug 2023-2024

Skanderborg Rusmiddelcenter

Godkendt i Byrådet 30.11.2022

Skanderborg
Kommune

Indhold

1.	Om kvalitetsstandarden.....	3
2.	De opgaver, som udføres på rusmiddelbehandlingsområdet.....	4
3.	Målgrupper for tilbuddene om rusmiddelbehandling.....	7
4.	De overordnede mål og indsatser for området.....	8
5.	Fremtidig indsats på behandlingsområdet.....	10
6.	Den organisatoriske struktur og beskrivelse af tilbud.....	11
6.1	Organisation.....	11
6.2	Behandlingstilbud til borgere over 30 år.....	12
6.3	Behandlingstilbud til unge i alderen 13-29 år.....	15
6.4	Anonym ambulantly stofbehandling til borgere på 18 år og derover.....	21
7.	Visitationsproceduren.....	23
8.	Behandlingsgaranti.....	25
9.	Muligheden for frit valg.....	26
10.	Behandlingsplan – udarbejdelse og opfølgning.....	27
11.	Handleplan – udarbejdelse, koordinering og opfølgning.....	28
12.	Brugerinddragelse.....	29
13.	Regler for betaling for kost og logi.....	30
14.	Information om sagsbehandling og klageadgang.....	31
15.	Personalets faglige kvalifikationer og kompetenceudvikling.....	34
16.	Kommunens retningslinjer for anvendelse af gavekort.....	35
17.	Opmærksomhed på hjemmeboende børn under 18 år.....	36
18.	Kvalitetskravene til døgnbehandlingstilbud.....	37

1. Om kvalitetsstandarden

Denne kvalitetsstandard indeholder en samlet information om den hjælp, som borgere i Skanderborg Kommune kan få, når de ønsker behandling for alkohol- og/eller stofmisbrug.

Det er lovpligtigt for alle kommuner at udarbejde en kvalitetsstandard for stofmisbrugsbehandling og at revidere den mindst hvert andet år. Der er ikke krav om, at der også udarbejdes en kvalitetsstandard for alkoholbehandling, men det anbefales af Sundhedsstyrelsen. Da indsatsen på de to behandlingsområder også er nært forbundet i Skanderborg Rusmiddelcenter, omfatter kvalitetsstandarden både alkoholbehandling og stofmisbrugsbehandling.

Kvalitetsstandarden beskriver det serviceniveau for alkohol- og stofbehandling, som Skanderborg Kommune har fastsat i årene 2023-2024.

Kvalitetsstandarden er opbygget efter anvisningerne i ”Bekendtgørelse nr. 1477 af 17. december 2019 om afdækning, gavekort og kvalitetsstandard for social behandling for stofmisbrug efter § 101 i lov om social service”:

- De opgaver, som udføres på stofmisbrugsbehandlingsområdet
- Målgruppen for tilbuddene om stofmisbrugsbehandling
- Det overordnede mål for indsatsen, herunder de værdier og normer, indsatsen bygger på
- Monitorering af indsatsen
- Den fremtidige indsats på stofmisbrugsbehandlingsområdet
- Den organisatoriske struktur i forhold til behandlingstilbuddene, herunder en beskrivelse af de konkrete typer af behandlingstilbud, der tilbydes
- Visitationsproceduren
- Behandlingsgaranti
- Muligheden for frit valg
- Udarbejdelse af og opfølgning på personens behandlingsplan efter § 101, stk. 8, i serviceloven
- Hvilken målsætning der er for udarbejdelse, koordinering og opfølgning på handleplaner
- Hvordan brugerinddragelsen sikres
- Reglerne for betaling for kost og logi m.v.
- Information om sagsbehandling og klageadgang
- Personalets faglige kvalifikationer og kompetenceudvikling
- Kommunens retningslinjer for anvendelse af gavekort
- Opmærksomhed på hjemmeboende børn til personer med et stofmisbrug
- Kvalitetskravene til døgnbehandlingstilbud

Kvalitetsstandarden er drøftet og godkendt i byrådet i Skanderborg Kommune den 30.11.2022, og skal revideres igen senest i efteråret 2024.

2. De opgaver, som udføres på rusmiddelbehandlingsområdet

Skanderborg Kommune har, ifølge serviceloven § 101 og sundhedsloven § 141 og §142 pligt til at tilbyde behandling til borgere med stof- og alkoholmisbrug. Behandlingen skal iværksættes senest 14 dage efter, borgeren har henvendt sig med ønske om behandling.

Skanderborg Rusmiddelcenter varetager Skanderborg Kommunes alkohol- og stofbehandling med afsæt i gældende lovgivning.

Skanderborg Rusmiddelcenter tilbyder således gratis rådgivning og behandling til borgere i kommunen, der ønsker at ophøre, reducere eller stabilisere deres forbrug af rusmidler.

Skanderborg Rusmiddelcenter tilbyder endvidere støtte, vejledning og rådgivning til pårørende til borgere, der har et problem med stoffer eller alkohol, samt vejledning og konsulentbistand til samarbejdspartnere.

Behandling for alkoholproblemer kan foregå anonymt, jf. sundhedslovens § 141. Behandling for stofmisbrug kan ikke foregå anonymt, medmindre man tilhører målgruppen for anonym stofbehandling, jf. servicelovens § 101 a.

Til borgere i ambulant alkohol- og stofbehandling tilbydes:

- Ambulant afrusning
- Helhedsorienteret afdækning af borgerens problemer og behov
- Individuel rusmiddelbehandling
- Familieorienteret rusmiddelbehandling
- Inddragelse af nære pårørende/netværk
- Individuel tilrettelagt ungeindsats
- Medicinsk alkoholbehandling
- Substitutionsbehandling
- Lægesamtaler til borgere i stofbehandling
- Anonym stofbehandling
- Sundhedstilbud (bl.a. rygestop)
- Efterbehandling
- Visitation til ekstern dag- eller døgnbehandling

Øvrige tilbud:

- Rådgivning til borgere og pårørende
- Sundhedsfaglige ydelser i form af lægelig ydelse og klinikfunktion med sygeplejersker
- Samtaletilbud til pårørende – både børn, unge og voksne
- Faglig sparring og videndeling til samarbejdspartnere

SERVICELOVEN

§ 101

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde social behandling til personer med et stofmisbrug.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om social behandling efter stk. 1 på baggrund af en helhedsorienteret afdækning af personens problemer og behov.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan anmode et behandlingstilbud om at foretage afdækning af personens problemer og behov, jf. stk. 2.

Stk. 4. Tilbud efter stk. 1 skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelsen til kommunen.

Stk. 5. En person, der er visiteret til behandling, kan vælge at blive behandlet i et andet offentligt eller privat behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det, der er visiteret til efter stk. 1 og 2.

Stk. 6. Fristen efter stk. 4 kan fraviges, hvis personen vælger at blive behandlet i et andet offentligt eller privat behandlingstilbud end det, kommunalbestyrelsen har visiteret til efter stk. 1 og 2.

Stk. 7. Retten til at vælge efter stk. 5 kan begrænses, hvis hensynet til personen taler for det.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at behandlingstilbuddet ved behandlingens start udarbejder en behandlingsplan, der har til formål at sikre sammenhæng mellem de problemer og behov, der er afdækket, jf. stk. 2, og den behandling, der iværksættes.

Stk. 9. I forbindelse med tilbud om behandling efter stk. 1 og under behandlingsforløbet kan kommunalbestyrelsen anvende gavekort med henblik på at fastholde personen i behandling. Med et gavekort forstås et elektronisk eller fysisk tilgodebevis på et bestemt beløb til at kunne købe varer i en forretning.

Stk. 10. Stk. 9 finder tilsvarende anvendelse som led i behandlingen af børn og unge under 18 år med et stofmisbrug, der får behandling efter regler fastsat i medfør af stk. 12 eller er i et tilbud efter § 52, stk. 3.

Stk. 11. Gavekort, jf. stk. 9, kan modtages, uden at værdien heraf fradrages i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser.

Stk. 12. Social- og indenrigsministeren fastsætter regler om behandling efter stk. 1 og 4 af børn og unge under 18 år med et stofmisbrug i særlige tilfælde.

Stk. 13. Social- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om afdækningen af personens problemer og behov efter stk. 2 og om anvendelsen af gavekort efter stk. 9.

§ 101 a

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde anonym, ambulat behandling af stofmisbrug til personer, der har et behandlingskrævende stofmisbrug, men som ikke har andre sociale problemer, hvortil der ydes hjælp efter afsnit V.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen indgår aftale med to eller flere leverandører af tilbud om anonym, ambulat behandling af stofmisbrug, jf. stk. 1, hvoraf mindst ét tilbud skal være beliggende udenfor kommunen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at en person, der ønsker at modtage anonym, ambulat stofmisbrugsbehandling, jf. stk. 1, kan henvende sig til kommunen anonymt via hjemmeside eller telefonisk og indgå aftale om en afklarende samtale om behandlingsbehovet. Den afklarende samtale skal tilrettelægges på en sådan måde, at formålet med anonymitet opnås.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om behandling efter stk. 1 på baggrund af en afklarende samtale, jf. stk. 3, hvorefter personen henvises til de behandlingstilbud, som kommunalbestyrelsen har indgået aftale med efter stk. 2.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at de leverandører af tilbud, der er indgået aftale med, jf. stk. 2, skal behandle henvendelser, jf. stk. 3, og træffe afgørelse om behandling på baggrund af en afklarende samtale.

Stk. 6. Afgørelser om behandling efter stk. 4 og 5 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 7. Behandlingen efter stk. 1 skal foregå adskilt fra behandlingstilbud efter § 101 og på en sådan måde, at formålet med anonymitet opnås.

Stk. 8. Behandlingen efter stk. 1 skal udgøre et afgrænset behandlingsforløb af kortere varighed og indeholde gruppebehandling og mulighed for en individuel, afsluttende samtale.

SUNDHEDSLOVEN

§ 141

Kommunalbestyrelsen tilbyder vederlagsfri behandling til alkoholmisbrugere.

Stk. 2. Alkoholbehandling skal iværksættes senest 14 dage efter, at alkoholmisbrugeren har henvendt sig til kommunen med ønske om at komme i behandling.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tilvejebringe tilbud om alkoholbehandling i henhold til stk. 1 ved at etablere behandlingstilbud på egne institutioner eller ved indgåelse af aftaler herom med andre kommunalbestyrelser, regionsråd, jf. stk. 4, eller private institutioner.

Stk. 4. Regionsrådet stiller efter aftale med de enkelte kommunalbestyrelser i regionen behandlingspladser m.v., jf. stk. 1, til rådighed for kommunerne og yder faglig bistand og rådgivning.

Stk. 5. Socialtilsynet, jf. lov om socialtilsyn, godkender og fører driftsorienteret tilsyn med alkoholbehandlingssteder, jf. stk. 3. Socialtilsynet skal ved godkendelse af og driftsorienteret tilsyn med alkoholbehandlingssteder benytte sig af den aktuelt bedste faglige viden om metoder og indsatser.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen kan alene tilvejebringe tilbud om alkoholbehandling, jf. stk. 1 og 3, på alkoholbehandlingssteder, som er godkendt efter § 5 i lov om socialtilsyn, jf. stk. 5. For behandlingssteder, som en kommunalbestyrelse ikke selv har etableret, gælder endvidere, at behandlingsstedet skal have en aftale med mindst én kommune for at kunne indgå i kommunalbestyrelsens tilbud om alkoholbehandling.

Stk. 7. Behandling og rådgivning til alkoholmisbrugere skal ydes anonymt, hvis alkoholmisbrugeren ønsker det.

Stk. 8. Behandling på alkoholambulatorium er vederlagsfri, uanset hvor patienten bor.

§ 142

Kommunalbestyrelsen tilbyder personer, som ønsker at komme i stofmisbrugsbehandling efter denne lov eller efter lov om social service, en vederlagsfri lægesamtale.

Stk. 2. En samtale i henhold til stk. 1 skal finde sted senest inden iværksættelse af stofmisbrugsbehandling efter denne lov eller efter lov om social service.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen tilbyder personer, som har et stofmisbrug, vederlagsfri lægelig behandling med afhængighedsskabende lægemidler.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan tilvejebringe tilbud om lægelig behandling i henhold til stk. 3 ved at etablere behandlingstilbud på egne institutioner eller ved indgåelse af aftaler herom med andre kommunalbestyrelser, regionsråd eller private institutioner.

Stk. 5. Regionsrådet stiller efter aftale med de enkelte kommunalbestyrelser i regionen behandlingstilbud m.v., jf. stk. 3, til rådighed for kommunerne og yder faglig bistand og rådgivning.

Stk. 6. Behandling i henhold til stk. 3 skal iværksættes, senest 14 dage efter at en person, som ønsker at komme i stofmisbrugsbehandling, har henvendt sig til kommunen med ønske om at komme i lægelig behandling med afhængighedsskabende lægemidler.

Stk. 7. En person, som er visiteret til behandling i henhold til stk. 3, kan vælge at blive behandlet på en anden offentlig eller privat institution end den, hvortil bopælskommunen har visiteret, medmindre der er tale om lægelig behandling med diacetylmorfin (heroin). En institution kan afvise at modtage en person, som har valgt institutionen. En offentlig institution kan dog kun afvise at modtage en person, som har valgt institutionen, hvis det er begrundet i kapacitetsmæssige hensyn.

Stk. 8. Fristen i henhold til stk. 6 kan fraviges, hvis personen vælger at blive behandlet på en anden offentlig eller privat institution end den, hvortil bopælskommunen har visiteret.

Derudover har følgende bestemmelse også relevans for rusmiddelområdet:

Serviceoven § 10-12

Kommunen skal sørge for tilbud om gratis, anonym rådgivning til borgere med henblik på at forebygge sociale problemer og hjælpe borgere over øjeblikkelige vanskeligheder. Bestemmelserne omfatter alle kommunens borgere uanset alder, dvs. både børn, unge og voksne.

3. Målgrupper for tilbuddene om rusmiddelbehandling

Skanderborg Rusmiddelcenters tilbud henvender sig til tre målgrupper:

1. *Borgere over 30 år, herunder:*
  - Borgere, der oplever et problematisk forbrug eller misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer, og som ønsker at ændre det eller er motiveret for at forholde sig til det.
2. *Unge i alderen 13-29 år, herunder:*
  - Unge, der har et problematisk forbrug eller misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer, og unge som ønsker at ændre eller er motiveret for at forholde sig til et problematisk forbrug eller misbrug af rusmidler
3. *Pårørende til personer med et problematisk forbrug af rusmidler, heriblandt*
  - Partner/tidligere partner
  - Forældre
  - Børn og unge op til 24 år
  - Voksne børn (25 år+)
  - Øvrige familiemedlemmer eller nærtstående

Rusmiddelproblemer findes i alle aldersklasser og i flere sværhedsgrader. Målgruppen strækker sig derfor fra unge med eksperimenterende brug til personer med svær afhængighed og de mange sociale, fysiske og psykiske konsekvenser, det kan medføre. Borgere, der søger rådgivning og behandling i Skanderborg Rusmiddelcenter, kommer fra alle samfundslag.

4. De overordnede mål og indsatser for området

Byrådet i Skanderborg Kommune har vedtaget en vision, som udgør det overordnede værdimæssige grundlag for indsatsen på rusmiddelområdet. Byrådets vision er:

Mennesker møder mennesker:

- Når mennesker møder mennesker, opstår fællesskaber, og dermed skabes grundlaget for, at vi kan skabe udvikling sammen.
- Når vi skaber udviklingen sammen, bringes flere ressourcer i spil, og vi når længere. Og hvis alle er med, når vi ekstra langt.
- Vi sætter en ære i, at vi møder hinanden som mennesker, at der er plads til alle, og at vi forpligter os selv og hinanden på at gøre vores bedste.

Derudover sætter Skanderborg Kommunes socialpolitik og strategi for misbrugsområdet rammerne for indsatsen. Strategien udpeger fokusområder og principper, som er retningsgivende for Skanderborg Rusmiddelcenter. Misbrugsstrategien har tre fokusområder:

1. Gode rammer
  - En målrettet indsats med tilbud til alle
  - Inddragelse af familie og det nære netværk
  - Mestring af eget liv
  - Anvendelse af teknologi
2. Synlighed og forebyggende indsatser
  - Synlighed
  - Opgør med tabu
  - Oplysende og forebyggende aktiviteter
  - En aktiv samarbejdsparter
3. Samarbejde og helhedsorienterede indsatser
  - Helhedsorienterede og sammenhængende indsatser

Mål for rusmiddelindsatsen

Det er Skanderborg Rusmiddelcenters mål, at flest mulige borgere opnår kontrol over deres forbrug af rusmidler i form af enten ophør, reduktion eller stabilisering. Det forudsætter, at borgeren både opnår indsigt i egne misbrugsvedligeholdende mønstre og opbygger evne til at mestre eget liv uden at anvende rusmidlet som løsning.

Formålet med rusmiddelbehandlingen er at:

- styrke den enkelte i at indfri eget ønske om ophør, reduktion eller stabilisering
- styrke den enkelte i at sætte sig realistiske mål og opnå varig forandring
- inddrage de pårørende og være opmærksomme på deres vilkår
- forebygge misbrugsrelaterede problemstillinger

Monitorering af indsatsen

Skanderborg Kommune skal, ifølge bekendtgørelsen om kvalitetsstandard, monitorere indsatsen og opstille måltal for, hvor mange der efter endt behandling udskrives med en status som stoffri eller med et reduceret forbrug.

Der er opstillet følgende måltal:

- Andelen af borgere, der udskrives fra Skanderborg Rusmiddelcenter som færdigbehandlet med enten ophør, reduktion eller stabilisering af forbrug af rusmidler, er mindst 50%

Ifølge bekendtgørelsen skal kommunen desuden fastsætte mål for antal borgere med stofmisbrug, der vender tilbage til behandling inden for 1 år efter afsluttet forløb:

- Skanderborg Rusmiddelcenter tilstræber, at de borgere, der ikke har fået løst deres rusmiddelproblem, vender tilbage til behandling og får den fornødne hjælp. Vi tilstræber samtidig, at så få borgere som muligt har behov for at komme i behandling igen, fordi de har fået løst rusmiddelproblemet i behandlingsforløbet.

Skanderborg Rusmiddelcenter foretager en opfølgning efter henholdsvis 1 og 6 måneder efter afsluttet behandling med henblik på at kunne tilbyde en tidlig indsats til de borgere, der oplever eller er i risiko for at opleve tilbagefald.

Øvrig monitorering

Skanderborg Rusmiddelcenter dokumenterer behandlingsindsatsen og resultaterne af behandlingen, og data herfra indgår løbende i den interne kvalitetsudvikling af rådgivningen og behandlingen i Skanderborg Rusmiddelcenter.

Skanderborg Rusmiddelcenter er derudover forpligtet til at indberette data om behandlingen i de nationale registre: Den nationale stofmisbrugsdatabase, SMDB, og Det Nationale Alkoholbehandlingsregister, NAB. Data og statistik herfra indgår også i den løbende kvalitetsudvikling af behandlingstilbudene i Skanderborg Rusmiddelcenter.

5. Fremtidig indsats på behandlingsområdet

Den fremtidige indsats for rusmiddelbehandlingen i Skanderborg Kommune tilrettelægges i overensstemmelse med kommunens socialpolitik, misbrugsstrategi og de politisk vedtagne mål på området. Samtidig tilrettelægges indsatsen under hensyntagen til de nationale retningslinjer på området.

I den kommende indsats i Skanderborg Rusmiddelcenter vil der være særligt fokus på følgende:

- Kontinuerlig kvalitetsudvikling og -sikring af Skanderborg Rusmiddelcenter rådgivnings- og behandlingstilbud, bl.a. via forbedret mulighed for systematisk indhentning og analyse af data fra behandlingen.
- Yderligere udbredelse af kendskabet til Skanderborg Rusmiddelcenter hos både borgere og samarbejdspartnere – med henblik på at sikre, at flere borgere med rusmiddelproblemer modtager behandling.
- I samarbejde med Metodecenteret afprøves i Center for Unge, uddannelse og rusmiddelbehandling en ny samarbejdsmodel kaldet JobRus. Samarbejdsmodellen i JobRus har til formål at styrke de unges trivsel og udvikling både i rusmiddelbehandlingen og i forhold til uddannelse og beskæftigelse via et tæt og systematisk samarbejde.
- Implementering af trivsels- og effektmonitoreringsredskabet TEM, som er en metode til måling af progression og virkning i behandlingsindsatsen med borgeren. TEM-redskabet er udviklet af Center for Rusmiddelforskning.
- Afklaring af behov og muligheder for at udvikle et målrettet behandlingstilbud til borgere med både hjerneskade eller kognitiv funktionsnedsættelse og rusmiddelproblem.
- Undersøgelse af mulighederne for ændrede/udvidede åbningstider i Skanderborg Rusmiddelcenter. Hensigten er at gøre det lettere for borgere at deltage i behandlingen uden at skulle tage fri fra arbejde eller uddannelse.

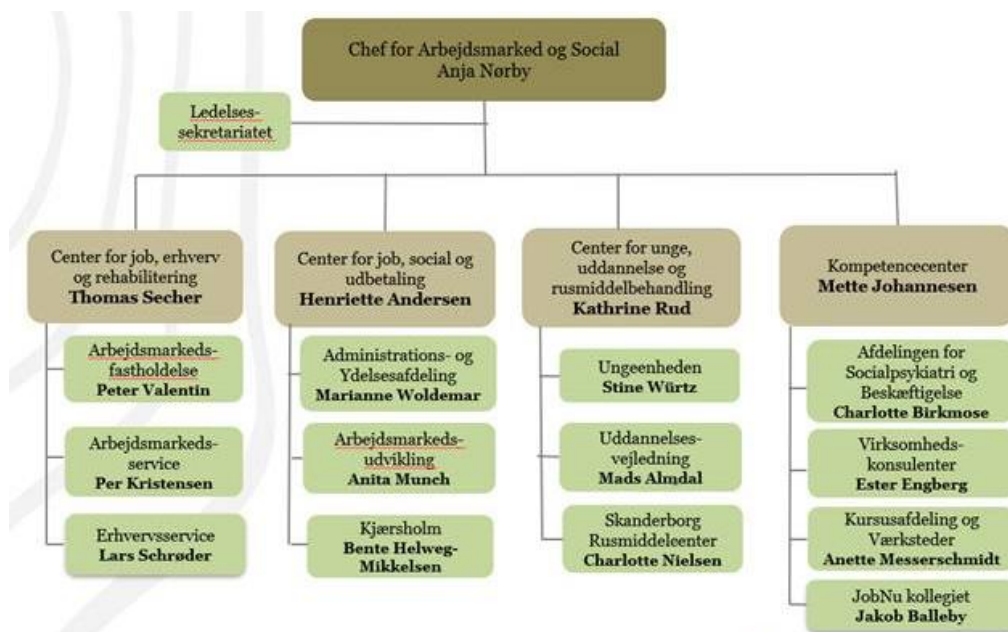
6. Den organisatoriske struktur og beskrivelse af tilbud

Skanderborg Rusmiddelcenter er organisatorisk placeret i Center for Unge, uddannelse og rusmiddelbehandling i fagsekretariatet Arbejdsmarked og Social.

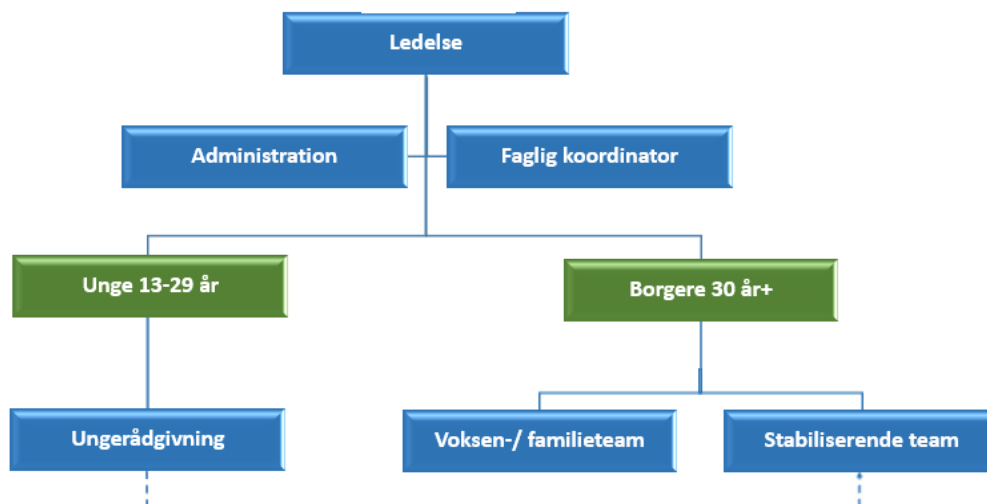
6.1 Organisation

Den organisatoriske struktur for henholdsvis Arbejdsmarked og Social og Skanderborg Rusmiddelcenter fremgår af figur 1 og 2:

Figur 1: Organisationsplan for Arbejdsmarked og Social (2022)

Figur 2: Organisationsplan for Skanderborg Rusmiddelcenter (2022)

6.2 Behandlingstilbud til borgere over 30 år

Behandling i Skanderborg Rusmiddelcenter tilrettelægges altid individuelt og i samarbejde med den enkelte borger. Omdrejningspunktet for behandlingen er en skriftlig behandlingsplan, der udarbejdes sammen med borgeren og justeres undervejs i behandlingsforløbet.

Rusmiddelproblemer påvirker ikke kun den, der har problemet, men i høj grad også de pårørende – især partner og børn. Vi betragter derfor ikke rusmiddelproblemet som et individuelt anliggende men som et relationelt problem og opfordrer til inddragelse af det nære netværk. Vi har i særlig grad fokus på børnenes vilkår og deres selvstændige behandlingsbehov. Samtidig viser forskning, at inddragelse af pårørende i behandlingen kan fremme et positivt behandlingsresultat.

Skanderborg Rusmiddelcenter tilbyder fire forskellige behandlingsforløb til borgere over 30 år med et problematisk rusmiddelforbrug (vist i figur 3 på næste side):

1. Et individuelt forløb med relationsperspektiv, der omfatter op til 24 samtaler inden for 12 måneder. Forløbet er målrettet borgere med alkohol- eller stofmisbrugsproblemer, der ikke har børn under 18 år. Behandlingen tilrettelægges med afsæt i graden af afhængighed og andre psykiske, sociale og fysiske problemstillinger. Behandlingen består af individuelle samtaler og af samtaler med inddragelse af pårørende.
2. Et familieorienteret behandlingsforløb, der omfatter op til 24 samtaler inden for 12 måneder. Forløbet er målrettet borgere med alkohol- eller stofproblemer, der har børn under 18 år (eller samvær med børn under 18 år). I behandlingen inddrages hele familien direkte eller indirekte i forløbet, der består af en kombination af individuelle samtaler, parsamtaler og familiesamtaler, hvor børnene deltager. Formålet er at opløse eller reducere rusmiddelproblemet i familien, reducere de enkelte familiemedlemmers belastningsgrad og åbne for nye handlemuligheder.
3. Et stabiliserende behandlingsforløb, der er målrettet borgere med meget svære alkohol- eller stofmisbrugsproblemer, og som ikke ønsker eller kan profitere af behandling med forandring for øje. Formålet er at forebygge og reducere skaderne af alkohol- og stofoverforbrug samt at motivere borgeren til at ændre rusmiddelvaner.
4. Et kombineret behandlingsforløb, der består af online-samtaler (via Skype el.lign.) og fysiske samtaler på Skanderborg Rusmiddelcenter. Forløbet er for borgere, der ønsker ophør eller reduktion af deres rusmiddelforbrug og som er interesserede i at benytte digitale redskaber imellem samtalerne. Tilbuddet er særligt relevant for borgere, der er i arbejde eller uddannelse og som derfor kan have vanskeligt ved at fremmøde inden for åbningstiden. Forløbet rummer 20 samtaler inden for 12 måneder.

Hvilket forløb, borgeren visiteres til, afhænger af resultatet af en afdækning af den enkelte borgers situation, forbrug af alkohol/stoffer, fysisk og psykisk helbred, familiære og sociale forhold m.m. Se også kvalitetsstandardens afsnit 6.

Som udgangspunkt er behandlingen tilrettelagt efter, at størstedelen kan færdigbehandles inden for 12 måneder. Herefter tilbydes efterbehandling.

Det stabiliserende forløb adskiller sig fra de øvrige forløb ved, at behandlingen primært er omsorgsfokuseret. Målgruppen vil typisk være de allermest udsatte borgere, som ikke kan profitere af eller ikke ønsker samtalebehandling. Behandlingen omfatter afrusning, medicinsk alkoholbehandling, substitutionsbehandling og social behandling samt sundhedstilbud. Forløbet er ikke afgrænset i tid.

I nedenstående figur ses en oversigt over behandlingsforløbene.

Figur 3: Behandlingsforløb for borgere over 30 år:

Uddybning af ydelser i behandlingsforløbene

I det nedenstående uddybes ydelserne i behandlingstilbuddene kort – visitation, afdækning og behandlingsplan er dog beskrevet særligt i kvalitetsstandardens afsnit 6 og 9:

- **Åben Rådgivning**
Skanderborg Rusmiddelcenter tilbyder råd og vejledning til borgere, pårørende og samarbejdspartnere, der har behov for viden og drøftelser i relation til brug og overforbrug af alkohol og euforiserende stoffer. Borgere kan være anonyme, og rådgivningen kan gives telefonisk, i borgerens hjem/nærmiljø eller ved personlig henvendelse i rusmiddelcentret. Som udgangspunkt tilbydes borgeren én rådgivende samtale, men ved behov tilbydes yderligere én samtale. Ved ønske om behandling tilbydes indskrivningssamtale og efterfølgende opstart af behandling.
- **Individuelle samtaler**
Der tilbydes individuelle samtaler af op til 45 minutters varighed. Ud fra en kognitiv referenceramme arbejdes med rusmiddelrelaterede problemstillinger i samtalerne. Formålet er at

styrke evnen til at håndtere situationer, der trigger lyst/trang til rusmidler, på en anden og mere hensigtsmæssig måde. Der arbejdes med mål og delmål for at opnå den ønskede forandring.

- *Parsamtaler og pårørendesamtaler*

Par- og/eller pårørendesamtaler er oftest en del af alle behandlingsforløb for borgere over 30 år. Formålet med samtalerne er at fremme forståelse for, hvad afhængighed er, og hvordan den har påvirket alle parter. Når et rusmiddelproblem har fyldt i en nær relation, kan der udvikles fastlåste mønstre, der skal løsnest igen. Temaer som tillid, kontrol, afmagt og ansvar vil typisk blive berørt. Par og pårørendesamtalerne varetages af borgerens faste behandler.

- *Familiesamtaler*

Borgere med børn under 18 år tilbydes familiesamtaler med deltagelse af børnene. Det gælder også enlige forældre og samværsforældre. I samtalen er familien samlet ud fra det perspektiv, at hele familien er ramt af rusmiddelproblemet, og at børn er i særlig risiko for at blive belastet på både kort og lang sigt. Familiesamtalerne foregår på børnenes præmisser og med fokus på det enkelte barns behov. I nogle familier er der et samarbejde med Børnesocialrådgivningen i Fagsekretariatet Børn og Unge i Skanderborg Kommune.

- *Efterbehandling*

Målgruppen for efterbehandling er borgere, som er færdigbehandlet. Formålet med tilbuddet er at støtte den enkelte i at fastholde de opnåede forandringer og gøre overgangen til et liv på egen hånd uden rusmidler og behandlere blidere. Efterbehandling tilbydes i gruppe, individuelt og som et familietilbud.

- *Afrusning (ambulant)*

Der tilbydes ambulant afrusning og behandling af abstinenser til borgere over 18 år, som ønsker hjælp til at ophøre med at indtage alkohol. Afrusning og abstinensbehandling foregår i tæt samarbejde med den enkelte borger, dennes praktiserende læge og Skanderborg Rusmiddelcenters sygeplejersker.

- *Medicinsk alkoholbehandling*

Medicinsk alkoholbehandling består af forskellige medicinske tilbud afhængigt af borgerens behov og situation, fx antabus, campral, risolid og vitamintilskud, og de tilbydes i samarbejde med borgerens egen læge med udlevering fra Skanderborg Rusmiddelcenter.

- *Substitutionsbehandling*

Substitutionsbehandlingen varetages af Skanderborg Rusmiddelcenters lægekonsulent, der ordinerer substitutionsmedicin. Udlevering sker fra Skanderborg Rusmiddelcenter eller i særlige tilfælde fra et apotek. Formålet med substitutionsbehandlingen er at stabilisere forbruget af euforiserende stoffer, så borgeren kan nedbringe eller ophøre med brugen af illegale stoffer.

- *Tilbud om lægesamtale i stofbehandling*

Der tilbydes en gratis lægesamtale til borgere, der indskrives i stofbehandling. Samtalen er med Skanderborg Rusmiddelcenters lægekonsulent og skal tilbydes inden for 14 dage efter

borgeren har henvendt sig med ønske om stofmisbrugsbehandling. Lægesamtalen giver mulighed for at få en undersøgelse af de fysiske og psykiske problemstillinger, der knytter sig til stofmisbruget.

- *Sundhedstilbud*

Skanderborg Rusmiddelcenter tilbyder rådgivning, screening og vaccination til borgere, der er indskrevet i behandling, og som tilhører risikogruppen for hepatitis og HIV. I risikogruppen er de personer, der aktuelt eller tidligere har sniffet eller injiceret deres stof. Derudover tilbydes korte samtaler om ernæring, søvn og motion samt rygestop-tilbud.

- *Samtaler online og brug af app*

I det kombinerede behandlingsforløb tilbydes samtaler online med borgeren og pårørende via Skype. Imellem samtalerne benytter borgeren apps til registrering af fx rusmiddelbrug, humør el. andet. Apps benyttes også aktivt i samtalerne med henblik på at videreføre kriseplaner, trivselsstrategier og tilbagefaldsforebyggende aktiviteter fra samtalerne til borgerens hverdag.

Hvis en borger ønsker at afbryde behandlingen undervejs i forløbet, vil borgeren blive udskrevet og få tilbud om at henvende sig igen ved fornyet ønske om rådgivning eller behandling.

Tilbud til pårørende – og særligt tilbud til børn og unge op til 24 år (BRUS)

Skanderborg Rusmiddelcenter tilbyder hjælp til voksne pårørende i form af individuelle samtaler og en pårørendegruppe, der er et struktureret forløb. Tilbuddene er også til pårørende, hvor personen med rusmiddelproblemet ikke er indskrevet i behandling.

Formålet er dels at hjælpe den pårørende til at forstå egne behov og respektere egne grænser, dels at understøtte borgerens motivation for forandring via den pårørende. Som hovedregel skal man være 18 år for at deltage i pårørendegruppen.

Skanderborg Rusmiddelcenter har også et særligt samtaletilbud, BRUS, til børn og unge op til 24 år, der er vokset op i eller lever i en familie med rusmiddelproblemer – hos forældre, søskende eller andre nære pårørende. Tilbuddet består af individuelle og/eller familiesamtaler. Forløbene tilrettelægges altid i forhold til barnets/ den unges alder, behov og situation.

BRUS-tilbuddet er en del af det tværkommunale projekt ”Projekt BRUS”, hvor Skanderborg Kommune samarbejder med 10 andre kommunale rusmiddelcentre om at styrke indsatsen for børn og unge i familier med rusmiddelproblemer. I det fælles projektilbud er der også mulighed for online gruppechat og sms-rådgivning, som kan benyttes af børn og unge i Skanderborg. BRUS er finansieret af nationale midler og løber foreløbigt frem til og med 2023.

6.3 Behandlingstilbud til unge i alderen 13-29 år

Behandling i Ungerådgivningen tilrettelægges individuelt i et samarbejde med den unge og så vidt muligt med inddragelse af den unges netværk, bl.a. forældre og/eller andre nære pårørende.

Når unge under 18 år indskrives i stofbehandling, skal Børnesocialrådgivningen i Skanderborg Kommune inddrages, da de træffer afgørelse om tilbud og foranstaltninger for unge under 18 år. Det betyder, at behandlingen først kan iværksættes, når Børnesocialrådgivningen har truffet afgørelse. Samtidig skal der indhentes samtykke fra forældre/ forældremyndighedsindehavere, når den unge er under 18 år.

Behandling i Ungerådgivningen er helhedsorienteret og tilrettelagt efter mindste-indgriben princip, hvilket vil sige, at behandlerne støtter og hjælper den unge i eget miljø med inddragelse af den unges netværk.

Et behandlingsforløb starter med at undersøge den unges erfaringer med rusmidler og generelle trivsel. Alle unge i alderen 15 år og over screenes herudover med kortlægningsværktøjet UngMap. Derefter udarbejder behandleren sammen med den unge en behandlingsplan, der beskriver målene med behandlingen, og hvad den unge skal arbejde med for at nå sine mål.

Unge over 18 år med andre problemer end problematisk forbrug af rusmidler kan efter individuel vurdering desuden screenes for psykiske lidelser, så behandlingen kan tilrettelægges efter den unges behov, styrker og udfordringer. Ved behov henvises til yderligere udredning i andet regi.

Ungerådgivningen har 3 behandlingstilbud, der er målrettet unge over 18 år med varierende komplekse problemstillinger og rusmiddelbrug. Se også figur 4. Der er særlige behandlingstilbud målrettet unge under 18 år, jf. figur 5 og 6 sidst i afsnittet.

Behandlingen i alle tilbud består primært af individuelle samtaler med den unge og evt. familie/pårørende ud fra en individuel vurdering. Inddragelse af forældre og andet nært netværk vægtes højt i alle tilbud, og der arbejdes målrettet med brobygning til relevante fagpersoner omkring den unge.

Formålet med behandlingen er at hjælpe unge med at stoppe eller reducere et problematisk forbrug eller misbrug af rusmidler og hjælpe med at fastholde ophøret eller reduktionen. Behandlingen har både et direkte fokus på rusmidlerne og på hjælp til at reducere de barrierer, der måtte være for at nå den unges rusmiddelrelaterede mål samt på at sætte den unges ressourcer bedst muligt i spil.

Behandlingstilbud til unge over 18 år

Der findes 3 behandlingstilbud, der alle er afgrænsede i tid og antal samtaler, ligesom der er forskellige metodiske overvejelser, idet målgruppen for tilbuddene er forskellige, særligt med hensyn til omfanget af belastende og beskyttende faktorer i den unges liv.

Det primære tilbud i Ungerådgivningen er *MOVE*. *MOVE* er et behandlingskoncept udviklet og afprøvet af Center for Rusmiddelforskning i samarbejde med en lang række kommuner samt Socialstyrelsen. *MOVE* består af 12 samtaler i den primære del af behandlingen, fulgt op af 6 måneders opfølgning med aftagende intensitet. *MOVE* er et struktureret forløb, hvor den unge bl.a. modtager påmindelser før hver samtale, modtager en skriftlig status på deres forløb ved hver 4. samtale, samt modtager et gavekort på 200 kr. ved hver 2. fremmøde til behandling (gavekort omfatter dog kun stofbehandling, jf. kvalitetsstandardens afsnit 16). Behandlingen tilrettelægges med udgangspunkt i UngMap kortlægningen, og den unges progression følges via en Trivsel- og Effekt Monitorering.

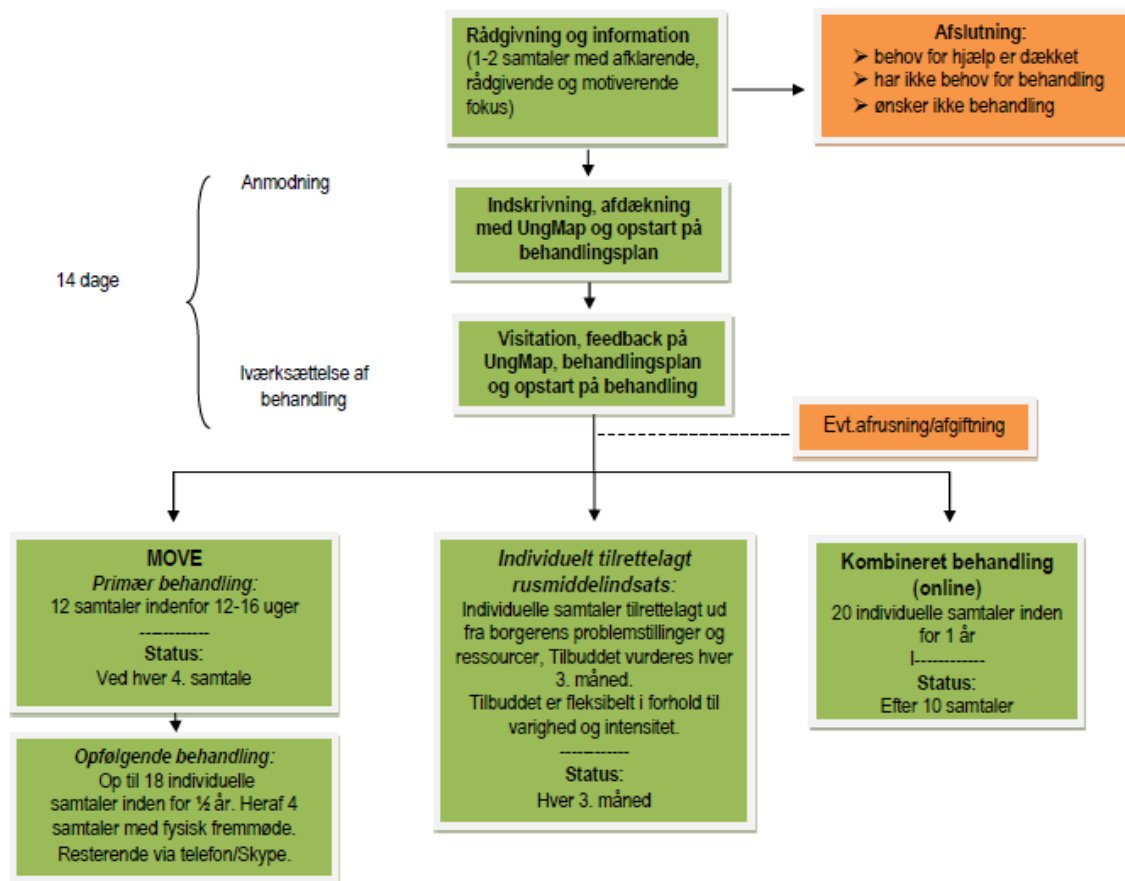

Individuelt tilrettelagt rusmiddelindsats tilrettelægges individuelt og er et tilbud målrettet den gruppe unge, der ikke opleves at kunne profitere af MOVE. Dette kan være unge med multikomplekse problemstillinger som eksempelvis nedsat kognitivt funktionsniveau, aktive psykoser, aggressiv adfærd eller lignende. Unge visiteres som udgangspunkt til tilbuddet efter at have modtaget behandling i et MOVE-forløb, men kan også bevilges ved indskrivning. Ofte vil behandlingen i dette tilbud kræve omfattende kontakt og samarbejde med andre lokale og regionale aktører, bl.a. jobcenter, uddannelsesinstitutioner, kriminalforsorgen, psykiatrien, bosteder og kontaktpersoner. Tilbuddet er mere fleksibelt i forhold til antal samtaler samt intensitet. Tilbuddet vurderes hver 3. måned sammen med den unge.

Kombineret behandling er et særligt behandlingstilbud, der består af online-samtaler (via Skype el.lign.) og fysiske samtaler i Ungerådgivningen. Forløbet er for unge, der ønsker ophør eller reduktion af deres rusmiddelforbrug, og som er interesserede i at benytte digitale redskaber imellem samtalerne. Tilbuddet er særligt relevant for unge, der er i arbejde eller uddannelse og som derfor kan have vanskeligt ved at fremmøde inden for åbningstiden. Forløbet rummer 20 samtaler inden for 12 måneder, og imellem samtalerne anvendes apps til hjemmearbejde.

Figur 4: Behandlingsforløb for unge over 18 år:

Forløbsdiagram Unge over 18 år i stofbeh. samt unge over 13 år i alkoholbeh.:

Behandlingstilbud til unge under 18 år

Ungerådgivningen har forskellige tilbud om indsats og behandling til unge i alderen 13-17 år, jf. figur 5.

Unge 13-17-årige med en *stofproblematik* kan indskrives i behandling, når Børnesocialrådgivningen har truffet afgørelse om dette ifølge serviceloven § 52.3.3 eller § 101. Unge fra 15 år og op indskrives i et MOVE forløb som udgangspunkt. Undervejs afholdes systematiske opfølgingsmøder med Børnesocialrådgivningen, den unge og forældrene. Formålet med møderne er at vurdere det fortsatte grundlag for behandlingen, progression i behandlingen og hvorvidt der er behov for øvrige foranstaltninger.

Unge 13-17-årige, der har behov for *alkoholbehandling*, indskrives i behandling ifølge sundhedsloven § 141, og der er ikke krav om, at Børnesocialrådgivningen træffer afgørelse. Det betyder, at unge under 18 år som udgangspunkt indskrives i alkoholbehandling på lige vilkår med personer der er fyldt 18 år, dog er der i sundhedsloven krav om, at forældrene inddrages. Ungerådgivningen etablerer så vidt muligt et samarbejde med Børnesocialrådgivningen i forløbet. Unge fra 15 år og op indskrives ligeledes som udgangspunkt i MOVE.

Ungerådgivningen har yderligere 3 tilbud til unge under 18 år:

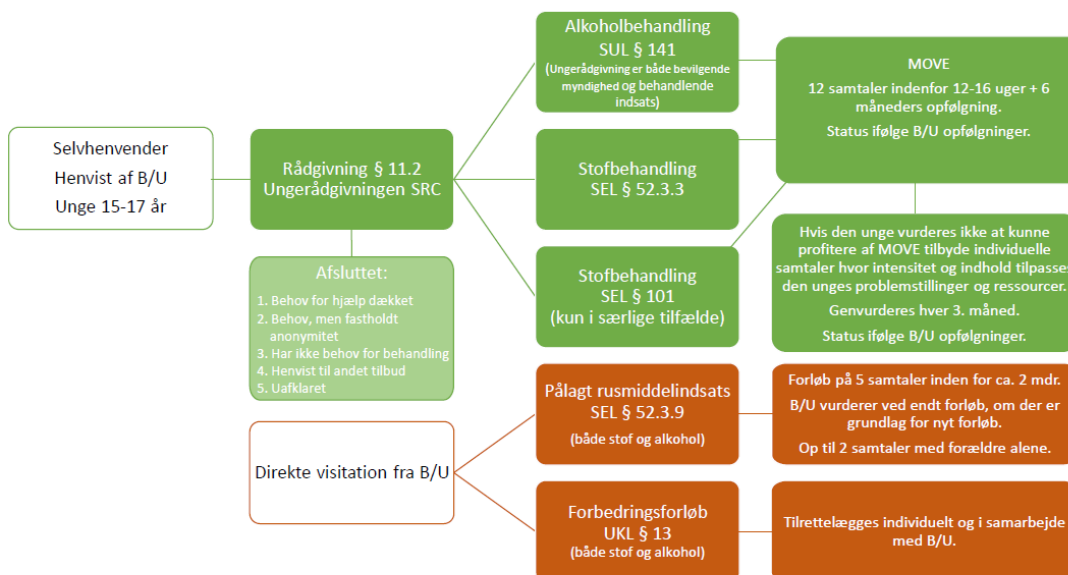
Unge i alderen 13-14 år, tilbydes et individuelt tilrettelagt forløb med udgangspunkt i den unges situation og ressourcer. Der vil efter vurdering indgå elementer fra MOVE, men kan også tage udgangspunkt i socialpædagogiske tilgange og metoder. Der vil i dette tilbud være et særligt fokus på samarbejde med den unges netværk.

Den pålagte rusmiddelindsats er et særligt forløb, som kun kan bevilges af Børnesocialrådgivningen. Målgruppen for dette tilbud er unge 13-17 år, der formodes at have et behandlingsbehov pga. stof- eller alkoholforbrug, men ikke ønsker at blive indskrevet i ordinær behandling. Formålet med tilbuddet er at sikre, at unge i alderen ikke kan frasige sig relevant hjælp, hvis Børnesocialrådgivningen vurderer, at den unge har brug for hjælp pga. en formodet rusmiddelproblematik. Indsatsen består af et forløb på 5 samtaler med den unge, og forældrene inddrages undervejs. Efter de 5 samtaler afholdes fællesmøde med Børnesocialrådgivningen, hvor både den unge, forældrene og behandler deltager.

Forbedringsforløb er et særligt tilrettelagt behandlingstilbud til unge 13-17 år, der som følge af en afgørelse ved Ungdomskriminalitetsnævnet er blevet pålagt et forbedringsforløb, der indeholder rusmiddelbehandling. Forløbet tilrettelægges individuelt og i samarbejde med relevante myndigheder.

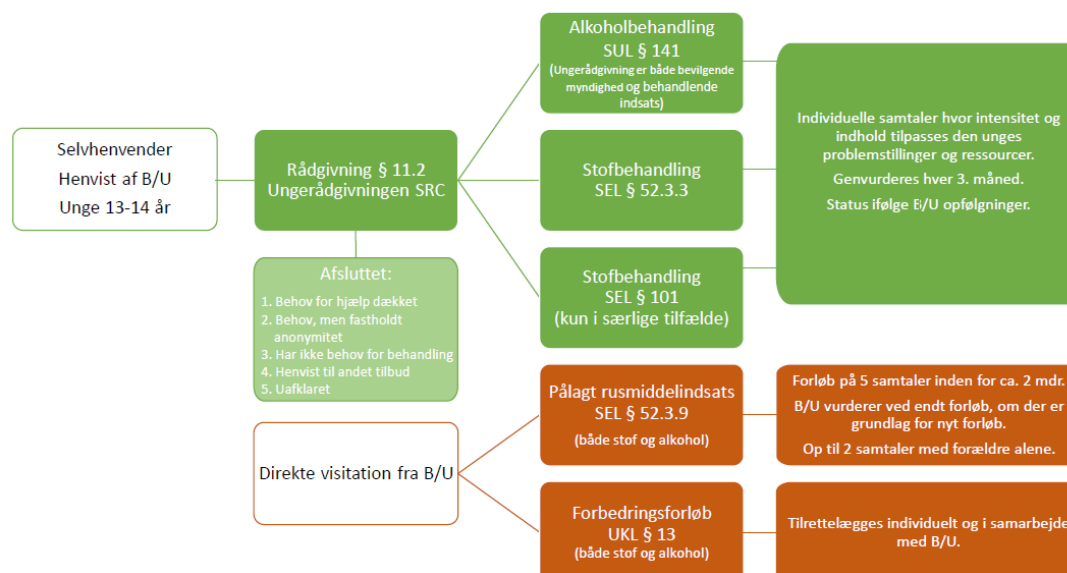
Figur 5: Behandlingsforløb for unge under 18 år – Unge 15-17 år:

Forløbsdiagram U18 – Unge 15-17 år

Figur 6: Behandlingsforløb for unge under 18 år – Unge 13-14 år:

Forløbsdiagram U18 – Unge 13-14 år

Uddybning af ydelser i behandlingsforløbene

I det følgende er de væsentligste ydelser i tilbuddene beskrevet nærmere.

- **Rådgivningssamtaler og opstart af behandling**

Indgangen til Ungerådgivningens behandlingstilbud er via en rådgivningssamtale med en behandler. Her kan unge, forældre og samarbejdspartnere henvende sig og få rådgivning anonymt og uforpligtende. For samarbejdspartnere drejer det sig ofte om faglig sparring i forhold til unges brug af rusmidler.

Unge kan få en til to anonyme rådgivende samtaler, som enten fører til en indskrivning i behandling eller til en afslutning. For nogle unge er samtalerne i den anonyme rådgivning tilstrækkelige til at afklare deres nuværende forhold til rusmidler, og rådgivningen kan således være med til at forebygge et øget forbrug. Herudover forsøges der i disse samtaler at gøre en fremtidig henvendelse nemmere for den unge, i tilfælde af at behovet skulle opstå.

Viser det sig, at den unge ønsker og har brug for rusmiddelbehandling, sikres en smidig overgang fra rådgivningen til indskrivning i et af Ungerådgivningens behandlingstilbud. Den unge vil ved opstart af behandlingen blive screenet med UngMap-kortlægningsværktøjet. Den unge får ved første samtale tilbagemelding på kortlægningen af deres behandler.

Rådgivningssamtalerne kan også foregå på skoler og uddannelsesinstitutioner i kommunen, som Ungerådgivningen har indgået et samarbejde med. Her vil en behandler være tilgængelig for de unge på uddannelsesstedet, hvor de kan få en eller flere uforpligtende, rådgivende samtaler om rusmidler. Også lærere m.fl. på uddannelsesstedet kan få faglig sparring.

- *Individuelle samtaler*
Formålet med de individuelle samtaler er at hjælpe den unge til at tage skridt mod at ophøre eller reducere forbruget af alkohol, hash eller andre stoffer. Samtalerne har fokus på de problemer og oplevelser, som fylder for den unge, fx problemer i skolen, med økonomi, bolig eller forældre, og som ofte virker ind på den unges forbrug af rusmidler. De individuelle samtaler kan både foregå i Ungerådgivningen og i nogle tilfælde, i den unges nærmiljø.
- *Pårørendesamtaler*
Ungerådgivningen tilbyder pårørendesamtaler til forældre, samlever eller andre voksne, som varetager en forælderrolle i forhold til unge, der har et problematisk forbrug af rusmidler. Den unge behøver ikke at være indskrevet i behandling i Ungerådgivningen. Formålet med tilbudet er at støtte forældrene og igangsætte en forandringsproces til gavn for familien og den unge. I samtalerne tilbydes forældrene viden og indsigt i den unges valg af livsform, og de får inspiration til nye tilgange til samvær og dialog med den unge.
- *Planlægning og koordination af indsatser*
Ungerådgivningen arbejder ud fra en helhedsorienteret tilgang, dvs. opmærksomheden er ikke kun rettet mod den unges brug af rusmidler og men også mod den unges tilknytning til skole/uddannelse, psykiske og fysiske helbred, sociale relationer mv.

I behandlingen kan der derfor være behov for tæt kontakt til og samarbejde med både det private og professionelle netværk omkring den unge, så rusmiddelbehandlingen koordineres med evt. andre indsatser, fx i forhold uddannelse/job, sociale forhold, bolig. Den unge – og forældrene hvis den unge er under 18 år – skal i så fald give samtykke til, at behandleren må samarbejde og koordinere med andre fagpersoner omkring den unge.

Hjælp og støtte til at løse andre problemer i den unges liv kan være en forudsætning for at kunne arbejde med den unges brug af rusmidler – men ændring af rusmiddelbrug vil altid være hovedformålet i behandlingen.

- *Andre ydelser*
Behandlingen i Ungerådgivningen kan suppleres med de ydelser, som er beskrevet tidligere under Behandlingstilbud til voksne: Afrusning, medicinsk alkoholbehandling, substitutionsbehandling og sundhedstilbud.

6.4 Anonym ambulat stoffbehandling til borgere på 18 år og derover

Anonym, ambulat stoffbehandling er et særligt behandlingstilbud, som Skanderborg Rusmiddelcenter skal tilbyde ifølge serviceloven §101a.

Målgruppen for tilbuddet er borgere på 18 år og derover i Skanderborg Kommune, der har et problematisk forbrug af stoffer som fx hash, kokain og amfetamin, men som ikke har andre sociale problemer. Borgeren skal være under uddannelse, have arbejde eller have anden tæt tilknytning til arbejdsmarkedet for at få tilbuddet.

Borgere kan frit og anonymt henvende sig med ønske om anonym stofbehandling. Borgeren får derefter en udredningssamtale, som skal afklare, om borgeren er i målgruppen for tilbuddet. Det er Skanderborg Rusmiddelcenter, der skal visitere borgeren til tilbuddet. Borgeren behøver hverken at oplyse navn eller cpr. nr. på noget tidspunkt.

Borgeren kan være anonym i hele forløbet, der består af en afklarende samtale efterfulgt af et gruppeforløb på 8-12 samtaler og en afsluttende, individuel samtale.

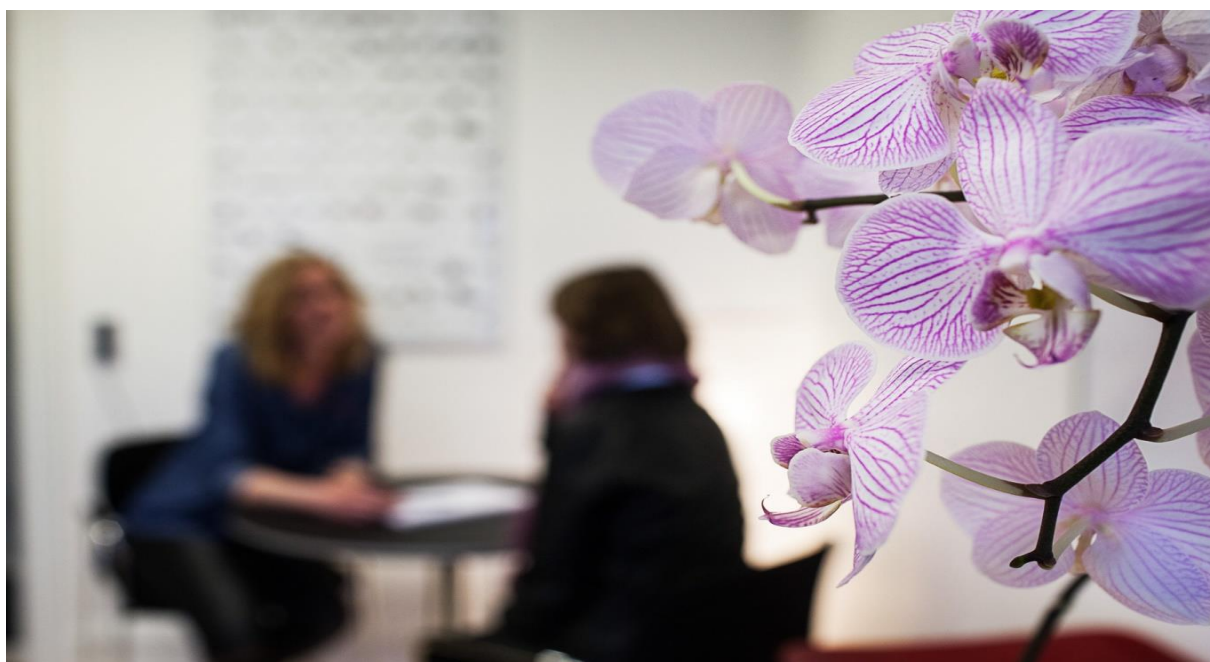
Af hensyn til anonymiteten skal både forsamtale og behandling foregå et neutralt sted uden for Skanderborg Rusmiddelcenters lokaler (ifølge serviceloven § 101a). Borgeren kan også vælge at få behandlingen i Aarhus men skal i så fald henvises dertil først af tilbuddets behandlere i Skanderborg.

Behandlingen varetages af erfarne rusmiddelbehandlere fra Skanderborg Rusmiddelcenter - eller fra Center for Misbrugsbehandling i Aarhus, hvis behandlingen foregår i Aarhus.

Borgere kan henvende sig direkte til tilbuddet for at få mere viden og lave aftale om en forsamtale.

Henvendelse kan ske til:

Tlf.: 21 14 86 60

7. Visitationsproceduren

Alle borgere kan henvende sig til Skanderborg Rusmiddelcenter telefonisk eller personligt. Der kræves ingen forudgående henvisning eller visitation.

Alle borgere kan få rådgivning anonymt. Borgere, der efterfølgende indskrives i alkoholbehandling, kan være anonyme, hvis de ønsker det. Anonymiteten ophører dog, hvis der bliver ordineret receptpligtig medicin som eksempelvis antabus. Borgere, der indskrives i stofmisbrugsbehandling efter serviceloven §101 kan ikke være anonyme. Borgere, der er i målgruppen for anonym stofbehandling efter serviceloven § 101a, har dog ret til anonymitet, når de indskrives i denne behandling.

Visitation til behandling

Hvis en borger på 30 år og derover ønsker behandling, vil borgeren få en tid til en indskrivnings-samtale hos en rusmiddelbehandler. I samtalen vil behandleren spørge ind til borgerens situation for at sikre, at borgeren bliver visiteret til det rette behandlingstilbud i Skanderborg Rusmiddelcenter.

Er borgeren under 30 år, foregår visitationen i Ungerådgivningen, der varetager al rådgivning og behandling til unge under 30 år med rusmiddelproblemer samt til deres forældre/familier. Det tilstræbes, at den unge får tildelt samme behandler, som den unge har talt med i den indledende (anonyme) rådgivning.

Skanderborg Rusmiddelcenter visiterer til behandling på baggrund af en helhedsorienteret afdækning af borgerens problemer, behov og ressourcer. Det betyder, at vi bl.a. spørger ind til borgerens rusmid-delforbrug, sociale forhold, fysiske og psykiske helbred, arbejde og/eller uddannelse og boligforhold. Hvis der er brug for at indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder, læger mv. sker det kun, hvis borgeren har givet samtykke til dette.

Hvis det i afdækningen eller i løbet af behandlingen viser sig, at borgeren har særlige psykiske og/eller sociale udfordringer, tilbydes screening for psykiske lidelser og evt. hjælp til at kontakte relevante instanser med henblik på specialiseret udredning og indsats.

Hvis der er behov for medicinsk substitutionsbehandling, træffer centrets lægekonsulent afgørelse efter samtale med borgeren og i samråd med primær behandler.

Visitation til dag- og døgnbehandling forudsætter, at ambulante behandlingsmuligheder er udtømte, og at Skanderborg Rusmiddelcenter vurderer, at borgeren kan få gavn af dag- eller døgnbehandling, se også afsnit 17. Skanderborg Rusmiddelcenter har et internt døgn-visitationsudvalg, der sammen med afdelingslederen i Skanderborg Rusmiddelcenter træffer beslutning om visitation til og bevilling af døgnbehandling.

Når en borger bevilges dag- eller døgnbehandling fra Skanderborg Rusmiddelcenter, er behandlingen gratis for borgeren, dog kan der være en mindre egenbetaling til kost og logi. Uden en henvisning skal borgeren selv betale for behandlingen, og det er ikke muligt efterfølgende at få refunderet beløbet ved Skanderborg Rusmiddelcenter.

Kontaktoplysninger

Skanderborg Rusmiddelcenter kan kontaktes telefonisk eller personligt på alle hverdage. Der er telefontid alle hverdage mellem kl. 8.00 og 12.00

Adresse:

Skanderborg Rusmiddelcenter
Ole Lund Kirkegaards Stræde 2F
8660 Skanderborg
Tlf.: 8794 7580
Hjemmeside:
Skanderborgrusmiddelcenter.dk

Åbningstider:

Mandag: 8.15-15.30
Tirsdag: 8.15-15.30
Onsdag: 8.15-15.30
Torsdag: 8.15-18.00
Fredag: 8.15-12.00

Henvendelse til Ungerådgivningen

Unge, forældre og samarbejdspartnere m.fl. kan kontakte Ungerådgivningen på følgende mobilnumre i centrets åbningstid:

- Helena: 2476 5857
- Marie: 2059 8446
- Martin: 2059 8466

8. Behandlingsgaranti

Der er behandlingsgaranti for behandling af alkohol- og stofproblemer. Det indebærer, at alle kommuner, ifølge serviceloven § 101 og sundhedsloven §141 og § 142, skal sørge for tilbud om behandling af alkohol- og stofmisbrug inden for 14 dage efter, borgeren har anmodet om at komme i behandling.

Dette betyder, at Skanderborg Rusmiddelcenter skal gennemføre afdækning af borgerens problemer og behov sammen med borgeren og træffe afgørelse om behandling inden for 14 dage, så borgeren kan påbegynde sin behandling senest 14 dage efter anmodningen. Ved behandlingsstart udarbejdes en behandlingsplan sammen med borgeren, som justeres undervejs i behandlingsforløbet.

Der er ikke behandlingsgaranti for unge under 18 år, der indskrives i stofbehandling efter serviceloven § 52, og for borgere, der indskrives i anonym stofbehandling efter serviceloven § 101a.

9. Muligheden for frit valg

Borgere, der ønsker rusmiddelbehandling, har ret til frit valg af behandlingssted, dog med enkelte begrænsninger afhængigt af om borgeren ønsker alkoholbehandling eller stofbehandling.

Hvis en borger ønsker *ambulant alkoholbehandling*, kan borgeren frit henvende sig i en anden kommunes behandlingstilbud eller i andre regionale eller private tilbud, som har indgået aftale med en kommune – dvs. uden forudgående henvisning fra Skanderborg Rusmiddelcenter.

For *stofbehandling* gælder andre regler. Det er et krav, at der skal udarbejdes en behandlingsplan af borgerens bopælskommune, dvs. Skanderborg Rusmiddelcenter, og det skal i behandlingsplanen fremgå, hvilket behandlingstilbud borgeren er visiteret til. Borgeren har herefter ret til at vælge et *tilsvarende behandlingstilbud* i et andet offentligt behandlingscenter eller i et privat behandlingstilbud, der er godkendt af Socialtilsynet og registreret i Tilbudsportalen.

Retten til at vælge et andet behandlingssted gælder også medicinsk substitutionshandling (dog ikke lægeordineret heroinbehandling). Borgeren skal først tilses af Skanderborg Rusmiddelcenters læge og visiteres til substitutionsbehandling, hvorefter borgeren kan vælge at få behandlingen i et andet godkendt tilbud. Tilbuddet har ret til at afvise borgeren af kapacitetsmæssige grunde.

Adgangen til frit valg kan i særlige tilfælde begrænses, hvis hensynet til pågældendes fysiske eller psykiske tilstand taler for det.

Der er ikke frit valg mellem ambulant behandling og dag- eller døgnbehandling. Se også afsnit 6 i kvalitetsstandard.

Skanderborg Rusmiddelcenter informerer om adgangen til at benytte sig af andre behandlingstilbud og er borgeren behjælpelig med at søge relevant information i forbindelse med det frie valg.

10. Behandlingsplan – udarbejdelse og opfølgning

Skanderborg Rusmiddelcenter udarbejder i samarbejde med den enkelte borger en behandlingsplan, der beskriver behandlingens mål og indhold. Af behandlingsplanen vil det fremgå, hvilket tilbud borgeren er visiteret til, og behandlingen tilrettelægges med afsæt i behandlingsplanen.

Målsætningen for behandlingen udarbejdes individuelt i et samarbejde mellem borger og behandler – og i nogle tilfælde med inddragelse af pårørende. Der arbejdes med mål og delmål i behandlingen for at opnå den ønskede forandring. Målene justeres løbende under behandlingen og fremgår af behandlingsplanen, der løbende justeres i behandlingsforløbet.

Skanderborg Rusmiddelcenter skal ifølge lovgivningen følge op på behandlingsplanen efter udskrivning for borgere, der har afsluttet et behandlingsforløb i stofmisbrugsbehandling med status som ”færdigbehandlet”, ”udskrevet til et andet tilbud”, ”udskrevet til hospital” eller ”udskrevet med anden årsag til afsluttet behandling”. Senest 1 måned og igen 6 måneder efter borgeren har afsluttet sit behandlingsforløb, kontakter rusmiddelcentret derfor borgeren med henblik på at forebygge tilbagefald og tilbyde hjælp, hvis borgeren oplever tilbagefald. Skanderborg Rusmiddelcenter tilbyder også dette til borgere i alkoholbehandling, selv om det ikke er et lovkrav.

Borgeren bliver oplyst om opfølgningen ved udarbejdelse af behandlingsplanen og så vidt muligt ved udskrivningssamtalen fra Skanderborg Rusmiddelcenter.

Det er som udgangspunkt borgerens tidligere rusmiddelbehandler, der kontakter borgeren med henblik på opfølgning.

11. Handleplan – udarbejdelse, koordinering og opfølgning

Ud over en behandlingsplan har borgere i behandling for stofmisbrug samt andre borgere med særlige behov ret til at få udarbejdet en handleplan, jf. serviceloven § 101 og § 141.

En handleplan er et redskab til at sikre en koordineret og helhedsorienteret indsats på tværs af tilbud og forvaltninger med udgangspunkt i borgerens egne ønsker og behov.

Derudover samarbejder Skanderborg Rusmiddelcenter løbende med den regionale behandlingspsykiatri, De praktiserende Læger, Kriminalforsorgen med flere om at koordinere og tilpasse behandlingen ud fra den samlede indsats med fokus på borgerens ønsker og behov.

12. Brugerinddragelse

Det er helt centralt for Skanderborg Rusmiddelcenter, at den enkelte borger oplever at være inddraget i tilrettelæggelsen af sin behandling og målene for behandlingen, da dette er forudsætningen for, at der kan ske en forandring af rusmiddelproblemet og borgerens liv.

Brugerinddragelsen sikres dels gennem den daglige dialog og dels i forbindelse med borgerens behandlingsplan, der altid udarbejdes og justeres i dialog og samarbejde med den enkelte borger.

For unge under 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug sikres brugerinddragelsen også ved at inddrage den unges forældre og myndighedssagsbehandler i Børnesocialrådgivningen i Fagsekretariatet Børn og Unge i Skanderborg Kommune.

Hvert år gennemfører Skanderborg Rusmiddelcenter desuden en brugerundersøgelse blandt aktuelt indskrevne borgere, der sætter fokus på borgernes oplevelse af mødet med rusmiddelcentret og tilfredshed med behandlingen. Undersøgelsen forløber over 3 uger og består af et spørgeskema, som uddeles til alle borgere, der fremmøder i behandling i de tre uger. Alle borgere opfordres til at deltage, og de medvirker anonymt. Undersøgelsen blev gennemført første gang i efteråret 2021 og gentages i efteråret 2022.

13. Regler for betaling for kost og logi

Den ambulante behandling i Skanderborg Rusmiddelcenter er gratis for borgeren.

Hvis borgeren bevilges midlertidigt ophold i boform efter servicelovens § 107 stk. 2, nr. 2 i form af døgnophold eller halvvejshus, kan borgeren blive opkrævet egenbetaling til kost og logi.

Egenbetalingen udregnes på baggrund af borgerens indkomstforhold og økonomiske forpligtelser til egen bolig.

14. Information om sagsbehandling og klageadgang

Borgere kan klage over behandlingen i Skanderborg Rusmiddelcenter, og det kan ske på egen hånd eller ved at få hjælp af andre, fx familie, ven, forening eller advokat.

Klage over den sundhedsfaglige alkohol- og stofmisbrugsbehandling

Der kan klages over den sundhedsfaglige del af alkohol- og stofmisbrugsbehandlingen.

Man kan fx klage over manglende eller utilstrækkelig lægelig undersøgelse forud for iværksættelse af substitutionsbehandling, over afslag på behandling med bestemte lægemidler, over ændringer af dosisstørrelse, over udleveringsmulighed eller omfanget af ”tag-hjem-ordninger”. Borgere kan også klage over brud på tavshedspligt, journalføring og afgørelser om aktindsigt i helbredsoplysninger. Desuden kan der klages, hvis en gravid kvinde er i døgnbehandling for alkoholmisbrug og Skanderborg Rusmiddelcenter ikke har givet tilbud til om at indgå kontrakt, der giver mulighed for at tilbageholde den gravide i døgnbehandlingen.

Der kan *ikke* klages over kommunens afgørelse om visitation til alkoholbehandling efter Sundhedslovens § 141, dvs. man kan ikke klage, hvis man som borger er uenig i den afgørelse om behandling for alkoholmisbrug, som Skanderborg Rusmiddelcenter har truffet.

En klage over den sundhedsmæssige behandling skal indgives til Styrelsen for Patientklager. På styrelsens hjemmeside er der information om klageprocessen og frister for at klage.

Det er et lovkrav, at klager til Styrelsen for Patientklager indgives ved at bruge de digitale klageskemaer på hjemmesiden borger.dk. Der er dog visse undtagelser til kravet, fx for borgere, der er fritaget for digital post, eller som ikke er i stand til at benytte det digitale klageskema på grund af alder, sygdom eller sprogvanskeligheder.

Hvis en borger ikke kan bruge det digitale klageskema, kan borgeren få tilsendt et papirskema ved at kontakte Styrelsen for Patientklager.

- [Hent digitale klageskemaer på borger.dk](#)
- [Få mere information om klagemuligheder på Styrelsen for Patientklagers hjemmeside](#)

Klage over den socialfaglige stofmisbrugsbehandling

Hvis man som borger er uenig i den afgørelse om behandling, som Skanderborg Rusmiddelcenter har truffet, kan man klage over afgørelsen. Det kan fx være, hvis der er givet afslag på behandling eller døgnbehandling, hvis behandlingen ikke er iværksat inden for 14 dage efter borgerens anmodning (behandlingsgarantien), eller hvis borgeren er uenig i ændringen i behandlingstilbud.

Desuden kan der klages, hvis en gravid kvinde er i døgnbehandling for stofmisbrug og Skanderborg Rusmiddelcenter ikke har givet tilbud til om at indgå kontrakt, der giver mulighed for at tilbageholde den gravide i døgnbehandlingen.

Klager over den sociale stofmisbrugsbehandling skal afleveres eller sendes til kommunen:

- Skanderborg Rusmiddelcenter
Ole Lund Kirkegaards Stræde 2F
8660 Skanderborg

Borgeren kan også sende klagen via hjemmesiden borger.dk. Borgeren har også mulighed for at klage mundtligt, og i så fald skal kommunen skrive klagen ned.

Hvis klagen omhandler visitation til behandling, så skal Skanderborg Rusmiddelcenter have modtaget klagen inden for 4 uger efter den dag, borgeren har modtaget afgørelsen. Der er ingen klagefrist for klager over personalet eller over aktindsigt.

Skanderborg Rusmiddelcenter har 4 uger til at genvurdere sagen. Hvis Skanderborg Rusmiddelcenter ikke giver medhold i klagen, skal vi sende klagen videre til Ankestyrelsen og orientere borgeren om dette. [Læs om klagemuligheder på Ankestyrelsens hjemmeside www.ast.dk](http://www.ast.dk)

Klage over sagsbehandling og personalets optræden mv.

Hvis borgere oplever, at de ikke får den nødvendige information om regler og tilbud, eller at de bliver mødt med urimelige regler, kan de klage. Det samme gælder, hvis borgere føler, at de ikke bliver talt ordentligt til af personalet, bliver diskrimineret eller på anden vis føler sig behandlet på ringeagtende måde af personalet.

Borgeren kan i så fald klage til ledelsen i Skanderborg Rusmiddelcenter. Det kan ske mundtligt eller skriftligt til:

- Skanderborg Rusmiddelcenter
Ole Lund Kirkegaards Stræde 2F
8660 Skanderborg
Afdelingsleder Charlotte Nielsen

Borgeren kan også vælge at klage til Skanderborg Kommunes borgerrådgiver, jf. nedenfor.

Øvrig klagemulighed

Borgere har mulighed for at klage til Skanderborg Kommunens Borgerrådgiver, der særligt tager sig af klager over kommunens sagsbehandling, personalets opførelse eller personalets udførelse af praktiske opgaver, diskrimination mv. Borgere kan også få hjælp til at forstå en afgørelse fra kommunen og anmode Borgerrådgiveren om at deltage som bisidder.

Borgerrådgiveren er en uvildig instans, der har til formål at styrke dialogen mellem borger og kommune samt at tilbyde uafhængig rådgivning og vejledning til kommunens borgere.

Kontakt Borgerrådgiveren:

- Borgerrådgiverens kontor
Kulturhuset (oven på biblioteket)
Parkvej 10, 8660 Skanderborg
Telefon: 2244 4921 / 3056 7751/ 4012 3741

[Få mere information om borgerrådgiveren på Skanderborg Kommunes hjemmeside](#)

15. Personalets faglige kvalifikationer og kompetenceudvikling

Personalet i Skanderborg Rusmiddelcenter er tværfagligt sammensat og har uddannelsesmæssige baggrunde som socialrådgiver, ergoterapeut, pædagog og sygeplejerske. Derudover er der ansat kontoruddannet og akademisk personale til varetagelsen af administrative opgaver. Skanderborg Rusmiddelcenter har 16 ansatte.

Alle behandlere er efteruddannede inden for den kognitive referenceramme og den motiverende tilgang (MI), som metodemæssigt udgør det samlede grundlag for indsatsen i Skanderborg Rusmiddelcenter. Disse metoder er forholdsvis velbeskrevne og anses at have en høj grad af evidens både i forhold til stofmisbrugs- og alkoholbehandling.

Nogle af behandlerne har modtaget efteruddannelse inden for familieorienteret rusmiddelbehandling eller CFT (Compassion Focused Theory), som tilhører den såkaldte 3. bølge inden for den kognitive terapi.

Der anvendes ekstern supervision til alle behandlere med henblik på faglig kvalificering.

16. Kommunens retningslinjer for anvendelse af gavekort

Kommunerne kan vælge at anvende gavekort i behandlingen af stofmisbrug med henblik på at fastholde personer i behandling. Reglerne for dette fremgår af § 101 stk. 9 og stk. 10 i serviceloven.

Skanderborg Rusmiddelcenter anvender gavekort i behandlingen til borgere indskrevet i behandlingsindsatsen MOVE. MOVE er et struktureret behandlingsforløb, hvor borgeren modtager et gavekort på 200 kr. ved hver 2. fremmøde til behandling, maksimalt 8 gange i løbet af et behandlingsforløb. Gavekortet udløses alene ved fremmøde, og det er en væsentlig del af metoden, at der hver gang er en dialog mellem behandler og borgeren om, hvad han/hun kunne tænke sig at bruge gavekortet til. På den måde bliver gavekortet personligt og sammenhængende med den behandlingsplan, der er lavet med borgeren ved starten af behandlingen.

Lovgivning på området sikrer, at værdien af gavekortet ikke bliver fratrukket i forsørgelsesydelser eller andre indkomstafhængige ydelser. Dette gælder dog kun for borgere indskrevet i stofbehandling, mens der ikke er samme lovgivningsmæssige muligheder for borgere indskrevet i alkoholbehandling.

MOVE tilbydes til unge mellem 15 og 29 år.

17. Opmærksomhed på hjemmeboende børn under 18 år

Både i opstarten af et forløb og undervejs i behandlingen har Skanderborg Rusmiddelcenter særlig opmærksomhed på, om der er børn i hjemmet under 18 år. I så fald vil børnenes trivsel være et fokuspunkt i behandlingsforløbet.

Borgere på 30 år og derover, som har børn under 18 år i hjemmet, indskrives som udgangspunkt altid i tilbuddet Familieorienteret rusmiddelbehandling. Unge forældre under 30 år indskrives i Ungerådgivningen, og der er særlig opmærksomhed på børnenes situation.

Skanderborg Rusmiddelcenter har samarbejdsaftaler med Børnesocialrådgivningen i Fagsekretariatet Børn og Unge med henblik på at koordinere indsatsen i børnefamilierne.

Skanderborg Rusmiddelcenter har desuden et målrettet samtaletilbud (BRUS) til børn og unge i alderen 0-24 år, der er vokset op eller lever i familier med rusmiddelproblemer. BRUS-tilbuddet er finansieret af nationale midler og eksisterer foreløbigt frem til og med 2023.

Underretningspligt

Alle medarbejdere i Skanderborg Rusmiddelcenter har skærpet underretningspligt jf. serviceloven § 153.

Det betyder, at vi har pligt til at underrette Børnesocialrådgivningen, hvis der er mistanke om, at et barn eller en ung under 18 år mistrives, eller hvis vi får kendskab til en kommende forælder med et rusmiddelproblem.

18. Kvalitetskravene til døgnbehandlingstilbud

Skanderborg Rusmiddelcenter står for indstilling og visitation til døgnbehandling. Et døgnbehandlingstilbud, der skal bevilges af Skanderborg Rusmiddelcenter, kan derfor først påbegynde, når Skanderborg Rusmiddelcenter har visiteret borgeren til døgnbehandling.

Døgnbehandling er en indgribende foranstaltning, der ikke iværksættes akut, men kræver udredning af borgerens behov og situation. Skanderborg Rusmiddelcenter tilbyder kun døgnophold, når mindre indgribende behandlingsformer ikke vurderes tilstrækkelige, når borgeren er motiveret for behandlingsformen, og når Skanderborg Rusmiddelcenter ud fra borgerens samlede situation vurderer, at pågældende kan profitere af døgnbehandling.

Formålet med døgnbehandling er overordnet, at borgeren i strukturerede og støttende rammer kan arbejde mod øget forståelse for sin misbrugsproblematik og udvikle redskaber til at ændre sine misbrugsvaner.

Hvilke døgnbehandlingssteder benytter Skanderborg Rusmiddelcenter?

Skanderborg Rusmiddelcenter bevilger kun døgnophold på døgnbehandlingssteder, der er godkendt af Socialtilsynene og registreret på Tilbudsportalen.

Se godkendte døgnbehandlingssteder på www.tilbudsportalen.dk

Skanderborg Rusmiddelcenter samarbejder således med døgnbehandlingssteder, der anvender evidensbaserede behandlingsmetoder, og hvor der arbejdes ud fra en anerkendelse af de mål, der forud for døgnophold er udarbejdet mellem borger og behandler i ambulant regi.

For at sikre en højt kvalificeret behandling prioriterer Skanderborg Rusmiddelcenter en tæt opfølgning under et døgnophold. Vi følger altid et tilbud om døgnbehandling op med et tilbud om efterfølgende ambulant behandling eller efterbehandling.

Skanderborg Rusmiddelcenter har benyttet følgende behandlingssteder inden for de seneste to år:

- Ringgården:
  - Målgrupper: Personer med alkoholproblemer. I begrænset omfang behandles også personer med afhængighed af kokain. Ringgården har særligt fokus på at kunne hjælpe personer med dobbeltbelastning (dvs. at man er afhængig af alkohol og har andre problemer af psykisk karakter).
  - Behandlingsform: Dobbeltfokuseret afhængighedsbehandling – Ringgården har status som Nationalt Kompetencecenter for Dobbeltfokuseret Afhængighedsbehandling
  - [Få mere information om døgnbehandling på Ringgårdens hjemmeside](#)

- Sydgården:
  - Målgrupper: Personer med afhængighed af alkohol, hash, medicin, kokain, amfetamin og heroin. Sydgården har særlige kompetencer i behandlingen af borgere med misbrug og personlighedsforstyrrelser
  - Behandlingsform: Kognitiv misbrugsbehandling og Schematerapi
  - [Få mere information om døgnbehandling på Sydgårdens hjemmeside](#)

Særligt for gravide med alkohol- eller stofmisbrug

Når Skanderborg Rusmiddelcenter visiterer gravide med et alkohol- eller stofmisbrug til døgnbehandling, er Skanderborg Rusmiddelcenter forpligtet til at give den gravide tilbud om at indgå en kontrakt, der giver mulighed for at tilbageholde den gravide i døgnbehandlingen.

Tilbageholdelsen kan ske, når der er en begrundet formodning om, at den gravide kvinde med et alkohol- og/eller stofproblem vil afbryde den aftalte behandling, og det vil være uforsvarligt ikke at tilbageholde den pågældende, hvis:

- den gravide kvinde med et alkohol- og/eller stofproblem frembyder nærliggende fare for at skade fosteret
- udsigten til ophøret af misbruget eller en betydelig og afgørende bedring af tilstanden ellers vil blive væsentlig forringet
- den gravide kvinde med et alkohol- og/eller stofproblem frembyder nærliggende fare for sig selv eller andre

Tilbageholdelse kan kun ske, hvis mindre indgribende foranstaltninger er utilstrækkelige.